

СТ А Н О В И Щ Е

От: *Доц. д-р Марина Енчева Енчева, Университет по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ)*

Професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, научна специалност „Библиотечно-информационни технологии”

Относно: конкурс за **доцент** по професионално направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки (Организация и управление на информационни ресурси) в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, обявен в Държавен вестник, бр. 21 от 15.03.2022 г.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е за заемане на половин щат и е обявен за нуждите на Университетска библиотека. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № РД-38-188/ 08.04.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски“ проф. дфн Анастас Герджиков.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

Единствен кандидат в конкурса е д-р Биляна Андреева Яврукова. Тя е дългогодишен служител на Университетска библиотека (от 2001 г.), където работи последователно като библиотекар в отдел „Междубиблиотечно заемане“ и началник на отдел „Книгообмен“, а от 2008 г. до днес е заместник директор на Библиотеката. Преподавателската работа на д-р Яврукова в СУ „Св. Климент Охридски“ е свързана с провеждането на упражнения в рамките на курс „Библиотекознание и библиография“, бакалавърска степен на специалност „Архивистика и документалистика“, както и с ръководството на учебната практика в бакалавърска степен на специалност „Библиотечно-информационни науки“. Защитава дисертационен труд на тема „Библиографски контрол в процеса на ретроспективна конверсия и дигитализация на фондовете“ и през 2016 г. придобива образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Обществени комуникации и информационни науки (Книгознание, библиотекознание и библиография)“. Участва в значими национални научни проекти и преминава курсове за допълнителна квалификация към български и чуждестранни институции. Освен че е активен участник в технически комитети на Българския институт по стандартизация и в работата на Българската библиотечно-информационна асоциация, Биляна Яврукова е и експерт от България в редица дейности на Международната организация по стандартизация.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

3.1. Изпълнение на количествените изисквания

От приложените документи на кандидатката се вижда, че тя изпълнява количествените показатели за научната продукция, учебната и проектната дейност за заемане на академичната длъжност „доцент“. Д-р Биляна Яврукова покрива минималните национални изисквания по чл. 2б от Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл. 1а, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Формираният брой точки е 473,3 точки при минимално необходими 400 точки.

3.2. Изпълнение на качествените изисквания

Биляна Яврукова непрекъснато повишава своята квалификация като участва в редица курсове, организирани от престижни образователни институции, както и в обмен на опит с библиотекари от университетски библиотеки в Европа. Прави впечатление също и нейното експертно участие във важни библиотечни инициативи и дейности на национално и международно ниво, което е признание за нейния професионализъм и значим практически и научно-изследователски опит. Д-р Яврукова е член на екипа на най-големите научно-изследователски проекти в България в областта на библиотечно-информационните науки, което показва качествата ѝ на изследовател и способността ѝ за работа в екип. Изложените факти убедително доказват, че кандидатката изпълнява качествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки (Организация и управление на информационни ресурси).

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Д-р Биляна Яврукова преподава в СУ „Св. Климент Охридски“ от 2012 г. Тя води упражненията по базова дисциплина в областта на библиотечно-информационните науки („Библиотекознание и библиография“), предназначена за студенти в бакалавърска програма на Историческия факултет на Университета. През годините като специалист с дългогодишен библиотечен опит тя е ангажирана и с отговорната задача да организира учебната практика на студентите от специалност „Библиотечно-информационни науки“ на СУ „Св. Климент Охридски“. Затова не е случаен фактът, че кандидатката в настоящия конкурс е носител на грамота на Философския университет за ползотворно сътрудничество и принос при въвеждане на младите библиотечни специалисти в професионалната среда. Съдържанието на учебните курсове, които води д-р Яврукова е в съответствие с тематиката на обявения конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в СУ „Св. Климент Охридски“. Тя е компетентен и уважаван преподавател. Притежава нужния опит и преподавателски умения, необходими за заемането на академичната длъжност „доцент“ по обявения конкурс.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

В настоящия конкурс д-р Яврукова участва с научна продукция, включваща общо 17 публикации, в т.ч. хабилитационен труд – монография: „Развитие на българския инструментариум за изграждане на библиотечно-информационни системи. Изграждане на каталожната система на Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“; публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ – 1 брой; статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus, Web of Science) – 1 брой, 14 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. Три от представените статии са публикувани на английски език. Публикациите са пряко свързани с темата и направлението, по които е обявен настоящият конкурс – затова ги приемам като релевантни за участие в него.

Въпросите на организацията и управлението на информационните ресурси в университетските библиотеки са основни в изследователските интереси на д-р Биляна Яврукова, а публикациите ѝ са свидетелство за нейната професионална компетентност и натрупани знания. Научните трудове на д-р Яврукова могат да се групират в следните основни тематични направления, в които е съсредоточена изследователската ѝ работа през последните години: 1) стандартизация и организация на каталожната дейност в България и развитие на каталозите на Университетска библиотека; 2) оптимизиране на процесите на комплектуване в библиотеките и създаване на дигитални колекции; 3) ролята на библиотеките при прилагането на инструменти за оценка на изследователския процес и на ефективността на научните резултати; 4) анализ на информационните нужди на потребителите на университетски библиотеки и отворен достъп до научни публикации.

Монографията на кандидата в конкурса е с внушителния обем от 311 стр. Тя е посветена на изключително актуален и недостатъчно разработен въпрос. Въпреки че съществуват редица изследвания, посветени на инструментите за създаване на библиотечно-информационни системи в България, те не обхващат толкова широк времеви диапазон и не акцентират върху изследователския проблем, разгледан обстойно и последователно от Биляна Яврукова в нейната монография, а именно възможностите за усъвършенстване на изгражданите библиотечно-информационни системи чрез автоматизиране на библиотечните каталози. От съществено значение за успеха на подобни инициативи е състоянието на правилата и стандартите за библиографско описание, както и на класификационните таблици и предметния рубрикатор, което е анализирано задълбочено от авторката. В монографията, която се състои от четири основни глави, прави впечатление и прецизната периодизация, направена с оглед на развитието на инструментите за създаване на библиотечно-информационни системи и изгражданите видове каталози. Развитието на инструментите на национално ниво във всяка от главите е илюстрирано чрез тяхното конкретно приложение в големите български библиотеки като е поставен акцент върху развитието на каталожната система на Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“. Цялата монография представлява интерес както за теоретици, така и за практики в областта на каталогизацията и изграждането на библиотечно-информационни системи и това е важно нейно достойнство. Написана е професионално и компетентно, максимално изчерпателно и систематизирано.

В останалите публикации на д-р Яврукова също са анализирани важни, актуални и дискуссионни въпроси от сферата на организацията и управлението на информационните

ресурси като: ретроспективната конверсия и дигитализацията на библиотечните фондове; стандартите в областта на библиотечно-информационните науки; библиотечно-информационните мрежи и споделената каталогизация; инструментите за наукометричен анализ в българското изследователско пространство; приложението на библиотечния инструментариум в изграждането на репозиториуми за ресурси с отворен достъп и др.

В систематизацията на представените резултати от научно-изследователската дейност бих отличила: задълбочения анализ на съществуващите правила, стандарти, класификационни таблици и предметни рубрикатори и тяхното приложение в каталозите на големите български библиотеки; изследването на цялостното развитие на каталожната система на Университетската библиотека; обобщаването на възможностите за публикуване на отворен достъп чрез т.нар. трансформиращи лицензионни споразумения; анализирането на потенциала на българските библиотеки за въвеждането на иновативни услуги за потребителите на основата на използваните софтуерни продукти за организация и управление на всички видове ресурси; представянето на политиката за подбор на библиотечни ресурси за дигитализация в Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидатите

Научните публикации на д-р Биляна Яврукова показват последователност и системност в изследванията за организацията и управлението на информационните ресурси, както и за развитието на българския инструментариум за изграждане на библиотечно-информационни системи.

Прави впечатление коректното използване на изследователски инструментариум от различни области на знанието, както и стремежът към интерпретация на многоаспектните проблеми на една важна и актуална сфера, каквато е развитието на каталожните системи на големите библиотеки. Препоръчвам на д-р Яврукова да продължи да разширява проучванията си по този недостатъчно разработен изследователски проблем.

Приемам изведените от кандидата основни научни и научно-приложни приноси. Те са коректно формулирани и обосновани от съдържанието на представените научни публикации, предлагат нови и обогатяват съществуващите знания, позволявайки приложение на научните постижения в практиката. Дълготрайният ефект, който се търси е подпомагане на различни по мащаб и характер библиотеки при прилагането на стратегии за изграждането на библиотечно-информационни и каталожни системи.

7. Основни критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към представените от кандидата научни публикации за участие в конкурса.

8. Заключение

Представените в становището оценки за научно-изследователската, преподавателската и учебна дейност на д-р Яврукова са основание с убеденост да заявя, че представената кандидатурата напълно съответства на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни

степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. С убеденост заявявам положителен вот кандидатът в конкурса д-р Биляна Андреева Яврукова да заеме академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки (Организация и управление на информационни ресурси) в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

16.06.2022 г.

Доц. д-р Марина Енчева

гр. София